

Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir

TARIM POLİTİKALARI İZLEME RAPORU

2025 ÜRETİM YILI - PLANLAMA / HASAT / PAZARLAMA

**Daha Yeşil Yarınlar İçin Hassas Tarım:
Sürdürülebilir Tarım Savunuculuğu**

IPAI/2023/451-911

TARIM POLİTİKALARI İZLEME RAPORU

2025 ÜRETİM YILI – PLANLAMA / HASAT / PAZARLAMA

P1 – Destek ve Teşviklerin Zamanlaması

Hukuki / Stratejik Dayanak

a) 2025–2027 Bitkisel Üretime Yönelik Destekleme Modeli (Karar No: 8859)

- 29 Ağustos 2024 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Bu karar, bitkisel üretime yönelik desteklerin üç yıllık dönem için planlanmasını ve üreticilerin önceden destek tutarlarını bilmelerini sağlar.

b) Tebliğ No: 2024/39 (Destekleme Usul ve Esasları)

31 Aralık 2024 tarihinde Resmî Gazete’de yayımlanmış olup, 1 Ocak 2025 tarihinde yürürlüğe girmiştir. Bu tebliğ bitkisel üretim desteklerinin uygulama esaslarını düzenler.

Bu yapı ilk kez desteklerin üretim sezonundan önce üç yıllık perspektifle ilan edilmesini sağlamıştır.

2025 Yılına Özel Ek Düzenlemeler

a) 14 Eylül 2025 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan Cumhurbaşkanı Kararı (Karar No: 10394)

- 2025–2027 dönemini kapsayan karar metninde değişiklikler yapılmıştır.
- 2026 üretim yılı için destek katsayısı %27 artırılarak dekara 310 TL’ye çıkarılmıştır.
- Genç ve kadın çiftçilere kapalı ortam bitkisel üretimi gibi özel alanlarda ilave destekler getirilmiştir.
- Organik tarım yapan üreticilere, destek katsayısının %25’i ilave destek verilecektir.
- Serbest tarım danışmanları ve ziraat odası/üretici örgütü danışmanlarına tarımsal yayım desteği artırılmıştır.
- 2026 üretim yılı itibarıyla yürürlüğe girecektir.

b) 5 Ağustos 2025 tarihli Tebliğ No: 2025/13

- Soya gibi ikinci ürün üretiminde ek destek uygulamaları getirilmiştir.
- Lisanslı depolarda arpa gibi ürünlerin kabul tarihi 15 Mayıs’a çekilmiş

Fiili Uygulama

- 2025 üretim yılı için temel destek katsayısı dekara yaklaşık 244 TL olarak belirlenmiştir.

- Mazot maliyetinin %50'si, gübre maliyetinin %25'i temel destek kapsamında karşılanmaktadır.
- 2025 yılı tarımsal destek bütçesi 135 milyar TL olarak açıklanmıştır.

Desteklerin üretim öncesinde açıklanmış olması planlama açısından öngörülebilirlik sağlamıştır.

Temel Sorun / Boşluk

- Tebliğ 31 Aralık 2024'te yayımlanmış olup, kışlık ekim yapan üreticiler açısından fiili planlama süresi sınırlı kalmıştır.
- İl bazlı destek ödeme takvimi ve icmal-ödeme süresi kamuya açık düzenli veri şeklinde yayımlanmamaktadır.

Referans Belgeler

- Resmî Gazete, 29.08.2024, Karar No: 8859
- Resmî Gazete, 31.12.2024, Tebliğ No: 2024/39
- Tarım ve Orman Bakanlığı 2025 Destek Bütçesi Açıklaması

P2 – Katılım Mekanizmasının Şeffaflığı ve İşleyişi

Hukuki / Stratejik Dayanak

Destek kararları Cumhurbaşkanı Kararı ve Bakanlık Tebliği ile yürürlüğe girmektedir. Ancak karar süreçlerine üretici katılımını düzenleyen açık bir katılım protokolü yayımlanmamıştır.

Fiili Uygulama

- Bakanlık duyuruları web sitesi üzerinden yapılmaktadır.
- Ancak 2025 destek modelinin hazırlanma sürecine ilişkin kamuya açık toplantı tutanakları ve katılımcı listeleri yayımlanmamıştır.

Temel Sorun / Boşluk

- Katılımın kurumsal mekanizması şeffaf değildir.
- İl bazlı istişare süreçleri sistematik raporlanmamaktadır.

Referans Belgeler

- Tarım ve Orman Bakanlığı resmi duyuruları
- Resmî Gazete karar metinleri

P3 – Desteklere Erişimde Eşitlik

Hukuki / Stratejik Dayanak

2025–2027 modelinde genç ve kadın üreticilere ilave destek öngörülmüştür. 14 Eylül 2025 tarihli Karar No: 10394 ile:

- Genç ve kadın çiftçilere kapalı ortam üretimde ilave destek
- Organik tarım yapanlara %25 ilave destek
- 2026 üretim yılı için destek katsayısı 310 TL’ye çıkarılmıştır

Fiili Uygulama

- 2025 yılında desteklerden yararlanan üretici sayısı yaklaşık 2,9 milyon olarak açıklanmıştır.
- Genç/kadın üretici kırılımında fiili yararlanma oranı kamuya açık detaylı veri seti olarak yayımlanmamıştır.

Temel Sorun / Boşluk

- Başvuru ve red nedenleri ilçe bazında raporlanmamaktadır.
- Küçük işletmeler için belge ve danışmanlık yükü yüksek olabilir.
- “Destek Erişim Karnesi” genç/kadın/küçük işletme kırılımında yayımlanmalıdır. Bu şekilde genç/kadın/ küçük işletmelerin desteklerden maksimum faydalanması sağlanabilir.

Referans Belgeler

- Resmî Gazete, 14.09.2025, Karar No: 10394
- Tarım ve Orman Bakanlığı destek istatistik bülteni

H1 – Risk Yönetimi (Su, Enerji, İklim)

Hukuki / Stratejik Dayanak

- Planlı üretim modeli
- Devlet Destekli Tarım Sigortaları (TARSİM) mevzuatı
- Afet sonrası destek kararları

Fiili Uygulama

- TARSİM kapsamında planlamaya konu ürünlerde prim indirimi uygulanmaktadır.
- 2025 yılında kuraklık ve don olayları nedeniyle afet destekleri devreye alınmıştır.

Temel Sorun / Boşluk

- TARSİM sigortalılık oranı ve hasar-ödeme süresi verileri il bazında yayımlanmamaktadır.
- Risk yönetimi daha çok tazmin edici, önleyici yatırım boyutu zayıftır.

Referans Belgeler

- TARSİM 2025 uygulama duyuruları
- TÜİK Tarımsal Girdi Fiyat Endeksi (%33,66 yıllık artış)

H2 – Hassas Tarım Uygulamaları

Hukuki / Stratejik Dayanak

- 2025–2027 destek modeli
- Tarımsal yayım ve danışmanlık destekleri
- 14.09.2025 tarihli yayım desteği artışı

Fiili Uygulama

- Tarımsal danışmanlık destekleri artırılmıştır.
- Hassas tarım kullanımına ilişkin sensör, dijital izleme, otomasyon verileri kamuya açık değildir.

Gösterge	Veri/Performans
Sigorta indirimleri	TARSİM planlamaya konu ürünlerde prim indirimi
Kuraklık yanıtı	Afet sonrası ödeme mekanizmaları devrede

Temel Sorun / Boşluk

- Hassas tarımın verim ve maliyet üzerindeki etkisi ölçülmemektedir.
- TARSİM penetrasyon ve ödeme süresi verileri raporlanmamaktadır.
- İl/ilçe düzeyinde sigortalılık ve hasar ödeme süresi yayımlanmalıdır.

Referans Belgeler

- Resmî Gazete, 14.09.2025, Karar No: 10394
- Bakanlık yayım ve danışmanlık duyuruları
- “Hassas Tarım Yayılım Karnesi” oluşturulmalı ve tarımsal verimlilik analizleri rutin yayımlanmalıdır.

M1 – Fiyat Oluşumuna Katılım

Hukuki / Stratejik Dayanak

- Lisanslı depoculuk kira desteği
- Fark ödemesi destekleri

Fiili Uygulama

- Lisanslı depo kabul tarihleri güncellenmiştir (05.08.2025 Tebliğ No: 2025/13).
- Planlı üretim arz tahminine katkı sunmaktadır.

Temel Sorun / Boşluk

- Sözleşmeli üretim oranı kamuya açık düzenli veri değildir.
- Fiyat oluşum mekanizmasında çiftçi temsili sınırlıdır.

Referans Belgeler

- Resmî Gazete, 05.08.2025, Tebliğ No: 2025/13

M2 – Kooperatif ve Doğrudan Satış Kanalları

Hukuki / Stratejik Dayanak

- Kırsal kalkınma yatırım destekleri
- Kooperatif mevzuatı

Fiili Uygulama

- Kooperatif altyapı yatırımları desteklenmektedir.
- Ancak satış hacmi ve fiyat farkı verileri yayımlanmamaktadır.

Temel Sorun / Boşluk

- Kooperatif performans verisi eksiktir.

M3 – Genç ve Kadınların Pazara Erişimi

Hukuki / Stratejik Dayanak

- 14.09.2025 Karar No: 10394 (genç/kadın ilave destek)
- Organik üretime %25 ilave destek

2025–2027 modelinde **genç ve kadın çiftçilere ilave destekler** sağlanmıştır. Bunlar, planlı üretim ve pazarlama fırsatlarının daha geniş tabana yayılmasına katkı yapabilir.

Eksik Veri: Bu grupların hasat sonrası **pazara erişim hacimleri** düzenli olarak raporlanmamaktadır.

ÖNE ÇIKAN 2025'İN EK DÜZENLEMELERİ

Aşağıda, 2025 yılı içinde yürürlüğe giren başlıca politika düzenlemeleri özetlenmiştir:

Düzenleme	Yayın Tarihi	Yürürlük	İçerik
Karar No: 8859	29.08.2024	Uygulama 01.01.2025	2025–2027 planlı destek modeli
Tebliğ No: 2024/39	31.12.2024	01.01.2025	Destekleme usul/esasları
Tebliğ No: 2025/13	05.08.2025	2025 Üretim Yılı	Soya & depolama tarih düzenlemeleri
Karar Değişikliği No: 10394	14.09.2025	01.01.2026	2026 desteği artırma & genç/kadın/organik destekler

Fiili Uygulama

- Destek kalemleri tanımlanmıştır.
- Hasat sonrası satış hacmi ve gelir etkisi verisi bulunmamaktadır.

Temel Sorun / Boşluk

- Pazara erişim verileri kırıltımlı yayımlanmamaktadır.
- Genç ve Kadın Pazara Erişim Programı tasarlanmalıdır.

GENEL SONUÇ

2025 üretim yılı itibarıyla:

- ✓ Planlama modeli üç yıllık perspektifle yürürlüğe girmiştir.
- ✓ Destek bütçesi yüksek düzeydedir.
- ✓ Genç, kadın ve organik üretici için ilave teşvikler getirilmiştir.

Ancak:

- ⚠ Risk yönetimi önleyici boyutta zayıftır.
- ⚠ Hassas tarım uygulamaları ölçülmemektedir.
- ⚠ Pazarlama ve fiyat oluşumuna ilişkin veri şeffaflığı sınırlıdır.
- ⚠ Kooperatif ve sözleşmeli üretim verileri yayımlanmamaktadır.

Bu nedenle 2025 politikası planlama aşamasında güçlü; hasat ve pazarlama aşamasında ise veri temelli izleme açısından orta düzeydedir.

**Avrupa Birliği tarafından
finanse edilmektedir**

Bu yayın Avrupa Birliği'nin mali desteği ile hazırlanmıştır. İçeriğin sorumluluğu tamamen Uluslararası Tarım ve Gıda Konfederasyonu'na aittir ve Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmak zorunda değildir.